

מסורת הש"ס

א) ז"ק סד: שזעוה ה. כבורות נא. וואָה דמנא ר' ישמעאל י"ג מדות שהמורה נדרשת בהן והא איכא גס מדה זו הניחו בחימה חוס' שזעוה ה. ד"ה דתנא, ב לעיל נח. ג) צימים ונחלים. רש"י, ד) וְיָלַד לְחַבִּירוֹ.

תורה אור השלם

1. וְכָל הַשְּׂרָץ הַשָּׂרֹץ עַל הָאָרֶץ שָׂרֹץ הוּא לֹא יֵאָבֵל: וְיִקְרָא יֵא מֵא 2. אֵת זֶה תֹּאכְלוּ מִבֶּל אֲשֶׁר בַּיָּמִים בֶּל אֲשֶׁר לוֹ סָנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּיָּמִים וּבְנִחְלָיִם אֲתָם תֹּאכְלוּ: וְיִקְרָא יֵא ט

גליון הש"ס

נב' קישוׁת שהתלעיה. עי' פסחים קטו ע"ז תוס' ד"ה קפא:

מוסף רש"י

דבי ר' ישמעאל תנא

במים במים. כל מקום

שנאמר צמים צמים ב'

פעמים, כלומר כל מקום

שנאמר ב' כללות זו

אכל זו ופרט אחריו, כגון

הכא את זה תאכלו

מכל אשר צמים, אשר

לו סנפיר וקשקשת צמים,

דהיינו שמי כללות דמשתע

דכלל מים ציעין סנפיר

וקשקשת, ופרט כתיב

אחרים צימים ונחלים,

דמשתע צימים ונחלים

שטבעים הם ציעין סנפיר

וקשקשת אצל הגדלים

צמים מוכנסין מתאכלי

גלא סנפיר וקשקשת, אין

זה בכלל ופרט. לא

דייעין ליה בכלל ופרט,

אלא מטיילין הפרט ציניהן

ודינן אותן צביוו ומיעוטי

(בבורות נא.) הואיל וכללם

סמוכים הם והפרט אינו

ציניהן אלא אחרים כתיב

צימים ונחלים, דמשתע

צימים ונחלים הוא דנעין

סנפיר וקשקשת אצל שיחין

ומעורות אל, אין זה

נדרש בכלל ופרט דלא

ליתרבי אלא בעין הפרט,

אלא צריכה ומיעט וריבה

ואתרי כל מילי, אלא

דמיעוט מהני למעוטי

סורתא חדא מילתא ותו לא

(ב"ק טד).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

הטל פרט. הסמוך להם ותנהו ציניהם ודונם ככלל ופרט וכלל ותרצי

ציה כל כעין הפרט הלכך אי ללו תאכלו קמא הוה מרבינן כנעין

הפרט אפי' צורות דדמו לפרט כצחי שהן מים גדלין על גבי קרקע

אצל השתא דכתיב תאכלנו קמא דרשין ליה הכי מה הפרט מפורש

הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט וכלל

במים כלל בימים ובנחלים פרט במים חזר

ובכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין

הפרט מה הפרט מפורש מים גובעים אף כל

מים גובעים מאי רבי חריצין ונעיצין לאיסורא

ומאי מיעט בורות שיחין ומעורות להתירא

ואימא מה הפרט מפורש מים גדלין על גבי

קרקע אף כל מים גדלין על גבי קרקע ומאי

רבי אפי' בורות שיחין ומעורות לאיסורא

ומאי מיעט מיעט כלים אם כן תאכלו מאי

אהני ליה ^אדבי ר' ישמעאל תנא במים במים

שתי פעמים אין זה כלל ופרט אלא ריבה

ומיעט במים ריבה בימים ובנחלים מיעט

במים חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה

הכל מאי רבי ^אחריצין ונעיצין לאיסורא

ומאי מיעט בורות שיחין ומעורות להתירא

אימא מאי ריבה בורות שיחין ומעורות

לאיסורא ומאי מיעט מיעט כלים א"כ תאכלו

מאי אהני ליה ואיפוך אנא כדתני מתתיה

דתני מתתיה בר יהודה מאי ראית לרבות

בורות שיחין ומעורות להתירא ולהוציא

חריצין ונעיצין לאיסורא מרבה אני בורות

שיחין ומעורות שהן עצורים ככלים ומוציא

אני חריצין ונעיצין שאין עצורין ככלים הי

סתום והי מפורש פליגי בה רב אחא ורבינא

חד אמר יש לו מפורש ואין לו סתום וחד

אמר אין לו מפורש ויש לו סתום מאי טעמא

דמאן דאמר יש לו מפורש אמר לך מיניה הוא

דקא משתרו כלים מאי טעמא דמאן דאמר

אין לו מפורש דהאי הוא דקמוכח אהאיך דאי

מהאיך הוה אמינא בכלים אע"ג דאית ליה

נמי לא תיכול אמר רב הונא בלא לשפי

אינש שיכרא בצבייתא באורתא דילמא

פריש לעיל מצבייתא והדר נפיל לכסא והוי

עובר משום ^ישרץ השורץ על הארץ אי

הכי במנא נמי דלמא פריש לרפנא דמנא

רביתיה ומנא תימרא דתניא מנין לרבות בורות שיחין ומעורות ששוחה ושותה

מהן ואינו נמנע ת"ל ²תאכלו מכל אשר במים וליחוש דלמא פריש

לדפנא והדר נפיל אלא היינו רביתיה ה"נ היינו רביתיה אמר ליה רב חסדא

לרב הונא תניא דמסייע לך כל השרץ השורץ על הארץ יִלְרבות יבחושין

שסינגן טעמא דסינגן הא לא סינגן שרי ^גאמר שמואל ^הקישושת שהתלעיה

סז.

במים במים שני פעמים אין זה כלל ופרט אלא ריבה ומיעט. פי'

צקונטרס משום דצרכוי ומיעוט מדריש אינטריך תאכלו

קמא למישרי צורות שיחין ומעורות דאתו צרכוי ומיעוט ורצוי דאסור

דאילו כלל ופרט דרשין לא הוה מתרבי צורות ולא אינטריך תאכלו

יתירא דקסבר תנא דבי ר' ישמעאל

כללא קמא דוקא ולא מרבינן בכלל

בתרא אלא מידי דדמי ליה בכל זד

לפרט דהיינו נוצעין וזריך לומר

דסוגיא דלעיל דדריש כלל ופרט וכלל

ואפ"ה אינטריך ליה לתאכלו להתיר

צורות שיחין ומעורות קסבר כללא

בתרא דוקא והוו מתרבו צורות שיחין

ומעורות אע"ג דלא דמו אלא כחד זד

שהם מים הגדלים על גבי קרקע וכי

פריך אי מה הפרט מפורש מים

הגדלים על גבי קרקע ורבי אפילו

צורות שיחין ומעורות לאיסורא הוה

מני לשנויי קסבר כללא קמא דוקא

וצעי' עד דדמי ליה בכל זד אלא

האמת קמתרן דמתאכלו קדריש לכו

לעיל צצרייתא והשתא לפירוש זה לא

פליגי מידי צהן מלתא סוגיא דלעיל

ותנא דבי ר' ישמעאל דהכא ויש

תמורה דכי פריך צסמוך ואיפוך אלא

ומשני מרבה אני צורות שיחין ומעורות

להתירא שהם עצורין ככלים למה לי

להזכיר כלל עצורין דהוה ליה למימר

דאיציעי ליה לרצויי חריצין ונעיצין טפי

לאיסורא לפי שהם נוצעים כימים

וכנחלים לכך נראה לו דהנך חריצין

ונעיצין דהכא איירי צאין נוצעין ולהכי

פריך כיון דאין נוצעין מה לי צורות

שיחין ומעורות מה לי חריצין ונעיצין

ומשני דחריצין ונעיצין אע"ג שאין

נוצעין דמו טפי לימים ונחלים שאין

עצורים ככלים אצל צורות שיחין

ומעורות עצורים ככלים ולהכי סברא

להתירא והשתא למאן דדריש ריבה

ומיעט מרבה חריצין ונעיצין שאין

נוצעין לאיסורא והתירא דתאכלו מוקי

לה צצורות שיחין ומעורות אצל למאן

דדריש לעיל כללי ופרטי מרבה

מתאכלו להתירא אפי' חריצין ונעיצין

שאין עצורים ככלים כיון דאין נוצעים:

דיקא

והדר נפיל למנא התם ²היינו

רביתיה ומנא תימרא דתניא מנין לרבות בורות שיחין ומעורות ששוחה ושותה

מהן ואינו נמנע ת"ל ²תאכלו מכל אשר במים וליחוש דלמא פריש

לדפנא והדר נפיל אלא היינו רביתיה ה"נ היינו רביתיה אמר ליה רב חסדא

לרב הונא תניא דמסייע לך כל השרץ השורץ על הארץ יִלְרבות יבחושין

שסינגן טעמא דסינגן הא לא סינגן שרי ^גאמר שמואל ^הקישושת שהתלעיה

באביה

דקסבר תנא דבי ר' ישמעאל כללא קמא דוקא דלא מרבי כללא בתרא אלא מידי דדמי לפרט בכל זד דהיינו נוצעין וה"ג אמרן לעיל [סז.] גבי כלל

ופרט דחגיבים לתנא דבי ר' ישמעאל דלא מתרבי ראשו ארוך מכלל ופרט משום דלא דמי בכל זד ואינטריך סלעס יתירא לרצויי: **ומאי מיעט**

מיעט צורות שיחין ומעורות. תאכלנו יתירא סמיך כדאמר' צמסקנא א"כ תאכלו מאי אהני ליה: **ואיפוך אלא.** דכיון דלאו טעמא יהיב

למילתיה כשאר כעין הפרט אימא תאכלו למישרי חריצין וריצויא לרצויי צורות: **שהן עצורין.** שאין להם מוצא ומצוא אלא עצורין ככלים

ולא דמו לאיסורא צמדיי דהא ימים ונחלים כתיב: **הי סתום והי מפורש.** דאמר' לעיל [סז:] הואיל והתיר צסתום והתיר צמפורש: **יש לו**

מפורש. כההוא קרא דמשתעי ציש לו סנפיר וקשקשת קרי מפורש להתיר כלים צלא סימני טהרה כדדריש לעיל [שס] ימים ונחלים הוא דלאותם

תאכלו ולא אחרים הא צכלים אפי' אין לו תאכלו: **מיניה הוא דקא מיספרו כלים.** כדפרישית דקאי אמיעוט דלאותם דממעט אין לו גבי

ימים ונחלים כדכתיב ^אוצנחלים אותם תאכלו ולא שאין לו וממילא דצכלים לא אימעיש אצל קראי דמישתעי צאין לו דאמרן לעיל נמי דמישתרו

מיניה כדאמרן כל אשר אין לו צימים וצנחלים לא תאכלו הא צכלים תאכלו לא הוי מפורש להתיר כלים כולי האי משום דלאהרת לא תאכלו

לא סמיכא לפרטא אלא לכלל דכל נפש החיה אשר צמים לא תאכלו ומשמע טפי דצכל מיימות שצעולם אפי' צכלים אזהר אלא אגן הוא

דדרשין ליה צכלל ופרט וכלל דצדידיה נמי איכא צ' כללות סמוכין זה לזה אחר הפרט דכתיב צימים וצנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש

החיה וגו': **דדאי הוא דמוכח אהאיך.** קרא דיש לו דלמשרי כלים תתא: **דאי מהאיך הוה אמינא.** צנחלים אותם תאכלו הא צכלים

אפי' אותם לא תאכלו ותתא צימים וצנחלים דאין לו וגלי עליה דכי מעטיניהו לכלים מאיסורא מעטיניהו ולא מהתירא: **לשפי.** לשון

השופה יין ^זדלחמרא (צ"מ דף ס.) לשון מוריק מכלי אל כלי: **שיכרא.** של תמרים הוא ומצויין צהן תולעים: **צצצייסא.** ציצי שמסנגין

אותו דרך ענים וקשים דקים: **צאורסא.** שאס תפול תולעת על הקשים לא יראה ומשס תפול לכלי ולמחר כשיראנה יהא סצר שלא

יתמה מן השכר לקשים ותולעת המים מותרת כדאמרן: **וקעצר משום שרץ השורץ על הארץ.** דכיון דרחשה והלכה קתם על הקשין נעשית

שרץ הארץ: **היינו רביסייה.** וכמי שלא פיישה מן המים היא: **יצחושין.** כמין יתושין דקין הנמנאות צמרתפות של יין:

צאציה

עין משפט נר מצוה

רעט א מיי פ"ב מהל'

מאכלות אסורות

הל' יח עי' מ"מ סוג עשין

סב טוש"ע י"ד ס' פד

ס"צ:

רפ ב מיי שס הל' כ

טוש"ע שס סעיף ג:

רפא ג מיי שס הל' יט

טוש"ע שס סעיף

ה:

רפב ד מיי שס הל' כ

טוש"ע שס סעיף

ג:

רפג ה מיי שס הל' טו

טוש"ע שס סעיף ו:

שיטה מקובצת

אל לכך נראה דהנך חריצין

ונעיצין דהכא איירי באין

נובעין. צ"ב (ולאנן) וולא

כן פירשי' לעיל לפיכך

צריך לומר דנקט עצורין

לאשמועינן דאי הן וזחלין

אסיר אע"ג דאינם נובעין.

כך נ"ל:

רבינו גרשום

אימא לאיסורא דאי אית

ליה אכול ואי לית ליה

לא תיכול [אפי'] בורות

שיחין ומעורות: ואימעוט

ליה כלים להתירא. כלומר

דבכלים אע"ג דלית ליה

אכול: ואימא איפכא.

כלומר חריצין ונעיצין

להתירא בורות שיחין

ומעורות לאיסורא: חד אמר

יש לו סתום אין לו מפורש.

כלומר כל אשר לו סנפיר

וקשקשת סתום וכל אשר

אין לו סנפיר וקשקשת

מפורש: (משמש לו קא)

[מיניה הוא דאמר] מתרבו

כלים. צימים ובנחלים הוא

דאית ליה אכול דלית ליה

לא תיכול (וניכול להביך)

הא בכלים אע"ג דלית ליה

תיכול כדאמר' לעיל: אין

לו הוא דקא מגלי עליה

דיש לו. כלומר דאי מיש

לו הוה אמינא בכלים אע"ג

דאית ליה לא תיכול קמ"ל

אין לו בימים ובנחלים

הוא דלית ליה לא תיכול

משמע הא בכלים אע"ג

דלית ליה אכול: בצביא